

# Opdracht – Diversiteit en Gezondheidsverschillen

## Onderwijsproducten – Deel 3 Community bezoek

### Context:

Na het bekijken van de film in de onderwijsruimte krijgen studenten van de docent de opdracht om een gesprek aan te gaan met een medemens buiten de kaders van het ziekenhuis, in de “community”. De studenten praten van mens tot mens en niet van hulpverlener tot mens over thema’s die raken aan de sociale determinanten van gezondheidszorg. In de volgende les bespreken studenten dit gesprek en hun inzichten met elkaar klassikaal na onder begeleiding van een docent.

### Docentenvoorbereiding:

- De docent verdiept zich ook in de achtergrondinformatie.
- De docent motiveert de studenten om een gesprek aan te gaan met mensen die niet op hen lijken.
- De docent neemt uitgebreid de tijd om de voorwaarden voor een goede uitvoering door te nemen.
- De docent faciliteert een reflectie (en met name cultural humility) in de volgende les en nodigt uit tot het stellen van kritische vragen.

### Doelstellingen:

- 1) Studenten worden zich bewust van hun eigen denkkaders, implicit bias en eigen culturele bril.
- 2) Studenten zetten stappen in cultural humility en worden uitgedaagd om de gezondheidszorg vanuit een ander perspectief te bekijken; dat van de patiënt
- 3) Studenten gaan het gesprek aan met iemand met wie ze normaal niet het gesprek zouden voeren; iemand die niet op hem/haar/diens lijkt, in een situatie waarin zij niet verscholen zijn achter een witte jas. Dit biedt ruimte voor nieuwsgierigheid en menselijk contact.
- 4) Studenten krijgen een beeld van de maatschappelijke context van gezondheid.

### Voorbereiding:

Achtergrondinformatie te lezen als voorbereiding:

- Artikel correspondent [\[link\]](#)
  - Dahlgren & Whitehead model bekijken [\[link\]](#)
  - Ted Talk: Combating Racism and Place-ism in medicine [\[link\]](#)
- Om over na te denken:
  - Studenten als huiswerk laten nadenken over community en tot welke groepen zij zichzelf verhouden. “Community is a cluster of people with at least one common characteristic”.
  - Cultural humility / privilege [\[link\]](#) en [\[link\]](#)
  - Nadenken over sociale determinanten van gezondheid en de “regenboog” waar zij zelf vandaan komen/de wieg waar ze in geboren zijn.

## Uitvoering community bezoek:

- De docent geeft van tevoren uitleg over de inhoud en de uitvoering van de les en welke voorbereiding studenten moeten treffen voor ze het gesprek aangaan in de community.
- Studenten motiveren om park in te gaan rondom universiteit/centraal station en gesprek van maximaal 15-30 minuten aan te gaan met iemand die niet op de student lijkt (om welke reden dan ook). De docent neemt de tijd om de voorwaarden (zie hieronder) voor een goede uitvoering door te nemen met de studenten.
- Studenten nemen na het community bezoek hun ervaringen via een spraakmemo voor zichzelf op. Op die manier kan de volgende les diepgaand gereflecteerd worden.
- Bezoek en ervaringen worden in de volgende les nabesproken in de klas met de docent (evt. kan een communicatiedocent aanhaken).

## Voorwaarden voor uitvoering:

### Bij aanvang van het gesprek

- Goede introductie aan de gesprekspartner over het doel van het gesprek:
  - Open gesprek
  - Vragen over community, gezondheid, gezondheidszoekend gedrag
  - Mogelijkheid om het gesprek te stoppen op ieder moment dat een van beide zich oncomfortabel voelt
  - Alleen bespreken wat comfortabel voelt
  - Student voert gesprek als “medemens” - niet als coassistent/geneeskundestudent en/of gezondheidsprofessional
  - Het is bevorderlijk voor de uitvoering en de reflectieles na afloop als de docent zelf ook gesprekken aangaat.

### Tijdens het gesprek

- Reflectieve en “open” houding van student
  - Nieuwsgierigheid en geïnteresseerdheid
  - Gebruik van open – ongekleurde vragen
  - Afbakenen van de gespreksrichting door richtinggevende vragen (dit zijn opstartvragen, maar niet uitputtend):
    - 1 Sociale determinanten van gezondheidszorg
      - Kun je wat vertellen over hoe jouw “nest”/gezin eruitzag?
      - Welke aspecten uit jouw achtergrond, opvoeding en kader spelen een rol in jouw leven?
      - Zijn er aspecten uit jouw nest/context die een rol spelen in hoe je je gezondheid ervaart?
    - 2 Community
      - Wat betekent voor jou “community”/gemeenschap?
      - Heb je het gevoel dat je bij een bepaalde groep hoort? En waarom?
      - Op wie kan jij terugvallen als dingen anders lopen dan gedacht?
      - Als jij ziek wordt en een behandeling moet ondergaan, wie bepaalt/bepalen dan welke behandeling dat is?
    - 3 Gezondheidszoekend gedrag
      - Ben je tevreden met je huisarts? “Hoe heb je de huisartsenpraktijk gekozen waar je nu ingeschreven staat?”
      - Stel je bent patiënt, wat vind je belangrijk in het contact met artsen of verpleegkundigen?
      - Welke factoren zouden bij jou een rol kunnen spelen bij de vraag of je een arts bezoekt of niet?
      - Zijn er wel eens momenten geweest dat je van zorg afgezien hebt?
      - Voel jij je gezien in de Nederlandse gezondheidszorg?
      - Heb je wel eens afgezien van een afspraak of behandeling in de gezondheidszorg? Waarom was dat?

### Einde gesprek

- Gesprekspartner bedanken voor deelname aan het gesprek
- Waar mogelijk uitleggen wat je ervan geleerd hebt en/of wat je uit dit gesprek meeneemt

### **Uitvoering van nabespreking:**

- De studenten komen in de volgende de les bij elkaar terug met hun docent.
- Ze bespreken de opgedane ervaringen en de gesprekken met mensen. De docent faciliteert dit gesprek. Onderwerp van gesprek zijn:
  - Determinanten van gezondheid(szorg)
    - Bijvoorbeeld sociaal-economische status, discriminatie, leefstijlfactoren, communityfactoren etc.
  - Intersectionaliteit
  - Community
  - Gezondheidszoekend gedrag

### **Mogelijke vragen om te stellen bij het delen van ervaringen:**

- Welke sociale determinanten kwamen in jouw gesprek aan de orde?
- Hoe zie je het gesprek in het kader van intersectionaliteit?
- Wat heb je geleerd van het gesprek? Wat neem je mee?
- Wat vond je het meest opvallend? En wat zegt dit over jouw achtergrond?
- Wat zou je de volgende keer anders doen?
- Hebben aannames een rol gespeeld in het gesprek?
- Zijn er aannames bevestigd of juist ontkracht? Hoe helpt het dat je deze mens gesproken hebt, voor eventueel latere contacten in de spreekkamer?

### **Er is aandacht voor:**

- Sociale determinanten van gezondheid
- Implicit bias, aannames, vooroordelen (en het bespreekbaar maken daarvan) en er wordt geoefend met cultural humility
- Gezondheidszoekend gedrag, rol van cultuur, rol van sociale context

